

INFORME DE VIGILÀNCIA DE LES VARIANTS GENÒMIQUES DEL CORONAVIRUS SARS-CoV-2 A CATALUNYA, Setmana 19- 2021 (10/05/2021 al 16/05/2021)

CASOS NOTIFICATS AL SISTEMA DE NOTIFICACIÓ MICROBIOLÒGICA DE CATALUNYA (SNMC)

Tots els virus, inclòs el SARS-CoV-2, canvien constantment a través de mutacions que confereixen petites diferències genètiques. Una variant genètica del coronavirus SARS-CoV-2 té una o més mutacions que la diferencien de les altres variants circulants. La majoria de mutacions no tenen cap impacte o en tenen poc respecte a canvis en el desenvolupament de la malaltia. No obstant això, de totes les mutacions, les que més preocupen són les que afecten el gen que codifica per la proteïna de l'espícula, la S, ja que és la que interacciona amb el receptor cel·lular ACE2 (enzim convertit de l'angiotensina) i que pot afectar la seva transmissibilitat. Aquesta proteïna és la més exposada i la més antigènica, sobre la qual actuen els anticòs. Per tant, interessa controlar el nombre de mutacions i veure a quin gen en concret afecten.

La vigilància de les variants del SARS-CoV-2 té interès per a la salut pública, ja que aquestes poden tenir una major transmissibilitat, ser més virulentes i ocasionar que la malaltia sigui més greu o que tingui més mortalitat, o també poden escapar a l'efecte dels anticòs adquirits després d'una infecció natural o de la vacunació. Així, doncs, és important conèixer les variants que es troben a cada territori per tal de saber la prevalença de les variants circulants, la situació epidemiològica i avaluar les mesures de salut pública que s'hagin de prendre en cas necessari.

Les variants del SARS-CoV-2 es classifiquen en dues categories, les variants de preocupació (VOC, *variants of concern*) i les variants d'interès (VOI, *variants of interest*).

Una variant de SARS-CoV-2 és una **VOI** si té un genoma amb mutacions que condueixen a canvis d'aminoàcid associats a sospites d'implicacions fenotípiques (que poden incloure canvis en l'epidemiologia, antigenicitat o virulència, o canvis que tenen un impacte negatiu en el diagnòstic, les vacunes, les teràpies o les mesures socials i de

salut pública), si s'ha identificat que causa transmissió comunitària / múltiples casos o s'ha detectat en diversos països.

Una variant d'interès (VOI) de SARS-CoV-2 passa a ser una **VOC** si s'ha demostrat que, a més, està associada a un augment de la transmissibilitat o canvi perjudicial en l'epidemiologia de la COVID-19, un augment de la virulència o canvi en la presentació clínica de la malaltia, o una disminució de l'eficàcia de les mesures socials i de salut pública (diagnòstic, tractament i vacunes). Actualment, les VOC són: B.1.1.7 (britànica), B.1.351 (sud-africana) i P.1 (brasileira).

Per saber la prevalença de les noves variants a Catalunya es realitza una vigilància de mostres aleatòries i una vigilància dirigida a aquelles situacions rellevants per a la salut pública que ajudin a entendre el context dels casos que tenen més transmissibilitat, fallades vacunals, brots, etc. En aquest sentit, la Sub-direcció General de Vigilància Epidemiològica ha coordinat la vigilància de les variants de SARS-CoV-2 amb els laboratoris que realitzen el cribratge i/o la seqüenciació (parcial o completa) del genoma del coronavirus SARS-CoV-2. Les seqüenciacions dels casos les han realitzat els centres següents: Hospital Vall Hebron, Hospital Clínic de Barcelona, Hospital Germans Trias i Pujol, Hospital de Bellvitge, Laboratori de Referència de Catalunya i Banc de Sang i Teixits. Els casos de noves variants s'han notificat al Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya (SNMC). [Per a més informació del procediment, podeu consultar el protocol.](#)

En aquest informe s'inclouen els casos confirmats per PCR de coronavirus SARS-CoV-2 per una tècnica específica que detecta les delecions del gen S, que, amb una correspondència molt elevada (>90%), es pot assegurar que es tracta de la variant britànica (B.1.1.7), i en alguns casos, la mutació N501Y del gen S, que comparteixen les variants: B.1.1.7, B.1.351 i P.1 (annex 1).

Aquesta informació es recull a través d'una enquesta setmanal que es du a terme en tots els laboratoris declarants (anàlisi 1).

A més, s'han analitzat aquells casos seqüenciats de SARS-CoV-2 de **forma individualitzada** dels quals, per interès de salut pública –indicat des de la Xarxa de

Vigilància Epidemiològica de Catalunya (XVEC) o per selecció aleatòria– s’ha realitzat la seqüenciació parcial o completa per tal de poder confirmar la variant o el llinatge com a B.1.1.7, B.1.351 o P.1, entre d’altres que puguin circular. En aquests casos s’han analitzat les variables epidemiològiques com ara l’edat, el sexe, la setmana de diagnòstic, la regió sanitària i el servei de vigilància epidemiològica (anàlisi 2).

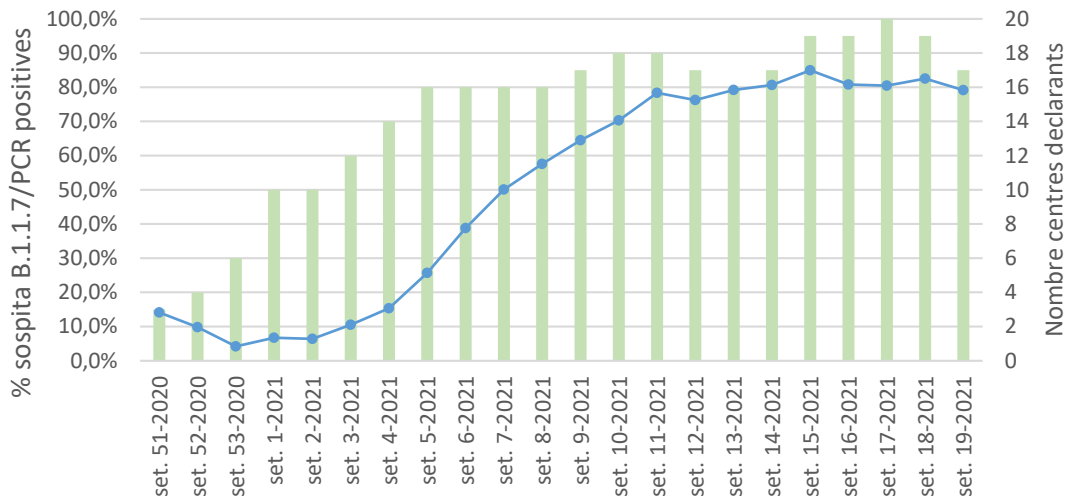
Els casos analitzats corresponen al període comprès entre la setmana 51 (14-20 de desembre de 2020), que correspon al primer cas seqüenciat amb variant anglesa a Catalunya, i el 16 de maig de 2021 (setmana 19).

Anàlisi 1: Per a l’anàlisi següent, s’han tingut en compte els casos dels centres que han facilitat la informació a partir d’una enquesta setmanal que recull el nombre total de mostres amb la deleció 69/70 del gen S (i en alguns casos la mutació N501Y del mateix gen), respecte del nombre total de mostres positives realitzades amb una PCR capaç de detectar la B.1.1.7.

Des del 14 de desembre fins al 16 de maig s’han detectat **49.283 casos de SARS-CoV-2 confirmats** amb PCR específica. D’aquests, **25.964** casos tenien deleció i/o mutació en el gen S, fet que representa un **52,7%** de casos sospitosos de noves variants en aquest període.

A la figura 1 es mostren els percentatges de casos compatibles amb B.1.1.7, respecte del nombre total de mostres positives realitzades amb una PCR capaç de detectar la B.1.1.7 i el nombre de centres declarants. S’observa una tendència a l’augment del percentatge dels casos al llarg del temps que arriba al **82,5% la setmana 18** (del 03/05/2021 al 09/05/2021), i al **79,1% l’última setmana analitzada** (del 10/05/2021 al 16/05/2021). Les dades d’aquesta última setmana són provisionals, amb 17 centres declarants.

Figura 1: Percentatge al llarg del temps de casos compatibles amb la B.1.1.7 respecte del nombre total de PCR positives fetes amb una PCR capaç de detectar la B.1.1.7. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig 2021.

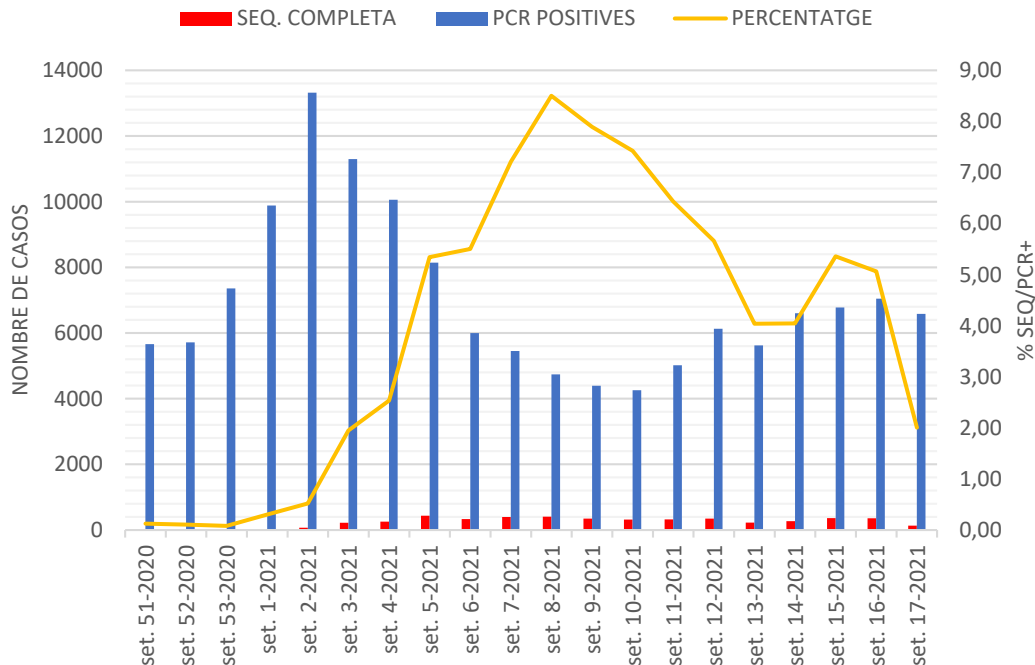
Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Anàlisi 2: S'han analitzat tots els casos que, de forma individualitzada, han notificat els centres de les variants del coronavirus SARS-CoV-2 segons cribratge, seqüenciació parcial o seqüenciació completa, des del 14 de desembre de 2020 fins al 16 de maig de 2021.

Els casos notificats estan depurats i s'han contrastat amb els casos confirmats per PCR obtinguts del registre TAGA-COVID-19.

Durant les setmanes 15 (12/04/21-18/04/21), 16 (19/04/21 - 25/04/21) i 17 (26/04/21 - 02/05/21) s'ha fet la **seqüenciació** dels casos de coronavirus SARS-CoV-2 positius per PCR en 363 mostres (5,36%), 357 mostres (5,07%) i 132 mostres (2,00%) del total de casos, respectivament (figura 2).

Figura 2. Casos seqüenciats en funció de les PCR+ Catalunya desembre 2020 – 2 de maig de 2021.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

La seqüenciació ha estat molt heterogènia entre els serveis de vigilància epidemiològica (SVE). Durant la setmana 17, els percentatges de seqüenciació notificats han variat des del 6,8% al Barcelona Zona Sud, el 4,5% a la Catalunya Central, el 2,7% a Barcelonès Nord-Maresme, el 1,1% a Barcelona Ciutat, el 0,4% a Vallès, el 0,2% a Lleida, i el 0,0% als altres serveis de vigilància epidemiològica (taula 1).

Taula 1. Nombre de casos amb PCR positives i percentatge de seqüenciació completa per SVE i setmana epidemiològica. Catalunya, desembre 2020 - 2 de maig de 2021.

	Barcelona Zona Sud		Barcelonès Nord - Maresme		Catalunya Central		Ciutat Barcelona		Girona		Lleida		Tarragona		Terres de l'Ebre		Vallès	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
set. 51-2020	1.093	0,0	508	0,0	380	0,3	1.125	0,2	793	0,3	388	0,0	381	0,0	0	0,0	908	0,2
set. 52-2020	1.206	0,1	435	0,0	430	0,0	1.285	0,2	545	0,0	429	0,0	535	0,2	39	0,0	809	0,2
set. 53-2020	1.598	0,1	643	0,2	486	0,0	1.482	0,1	689	0,0	490	0,0	821	0,0	69	0,0	1.081	0,2
set. 1-2021	1.996	0,0	1.156	0,7	743	0,0	1.834	0,5	673	0,0	605	0,0	918	0,1	136	1,5	1.825	0,5
set. 2-2021	2.681	0,3	1.688	0,1	1.055	0,9	2.473	1,1	885	0,2	688	0,0	1.069	0,6	177	2,3	2.604	0,2
set. 3-2021	2.238	0,4	1.148	4,4	733	0,7	2.563	4,3	851	0,1	665	0,0	994	0,4	235	5,5	1.869	1,3
set. 4-2021	1.903	0,1	1.411	6,6	684	0,7	2.133	3,6	739	0,7	611	0,2	628	0,6	157	5,7	1.792	2,8
set. 5-2021	1.565	0,6	1.275	15,3	666	3,3	1.478	5,9	654	2,8	560	1,3	388	1,0	90	3,3	1.464	4,8
set. 6-2021	1.023	3,9	955	7,2	562	1,8	1.169	8,0	518	2,9	420	1,9	247	17,0	39	28,2	1.063	2,8
set. 7-2021	886	6,4	801	12,6	620	2,6	1.018	9,6	387	4,9	401	2,2	186	7,0	45	8,9	1.107	5,9
set. 8-2021	713	13,0	677	12,4	506	2,6	840	13,0	379	7,4	378	2,4	179	1,7	23	13,0	1.044	5,3
set. 9-2021	699	7,6	683	13,9	543	4,6	733	11,7	330	7,3	375	0,3	112	0,0	13	7,7	908	6,5
set. 10-2021	614	2,6	519	9,4	576	8,7	639	17,1	350	1,4	405	1,0	172	1,7	0	0,0	962	8,0
set. 11-2021	648	2,2	419	14,6	672	4,6	956	11,1	438	1,6	448	2,0	256	0,8	18	0,0	1.165	7,5
set. 12-2021	812	6,5	565	11,2	613	2,9	1.270	8,7	626	5,0	560	0,7	319	0,0	0	0,0	1.347	4,7
set. 13-2021	812	7,0	583	1,9	474	7,4	1.108	6,1	603	3,8	545	1,1	265	0,0	52	0,0	1.179	1,7
set. 14-2021	949	1,7	510	7,8	656	5,9	1.286	6,7	761	1,2	650	0,9	355	0,3	45	0,0	1.386	4,8
set. 15-2021	915	2,3	522	15,5	753	6,5	1.130	7,0	922	1,7	653	0,3	419	0,0	62	0,0	1.399	7,5
set. 16-2021	958	9,7	558	9,1	710	5,5	1.025	3,6	854	3,5	680	0,3	435	0,2	93	0,0	1.735	5,5
set. 17-2021	974	6,8	518	2,7	662	4,5	1.064	1,1	903	0,0	528	0,2	352	0,0	105	0,0	1.477	0,4

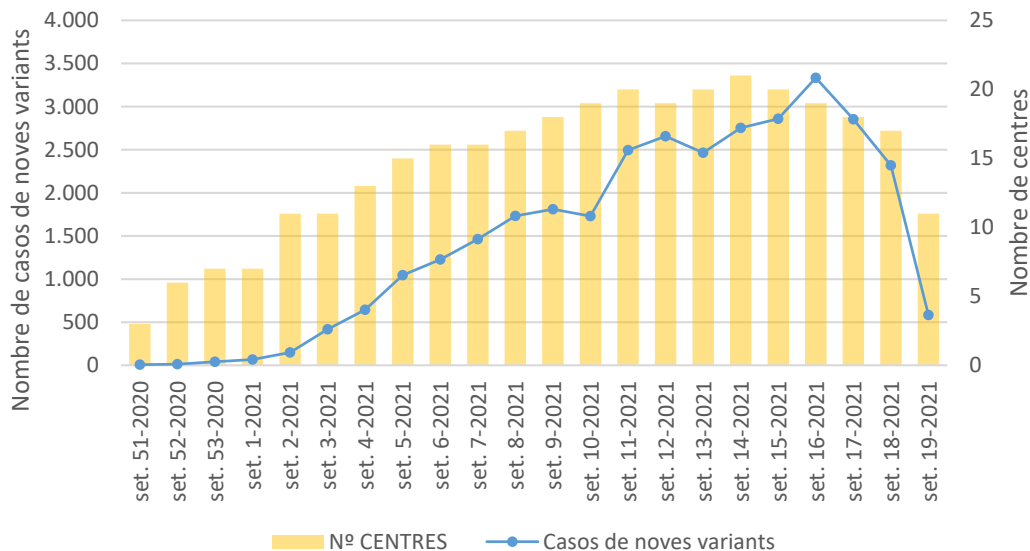
Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Durant el període d'estudi (14 de desembre - 16 de maig), **s'han notificat 32.672 casos de noves variants**. Al llarg de les setmanes, el nombre de mostres positives de noves variants han anat augmentant, amb un pic màxim la setmana 16 (19/04/21 - 25/04/21) de 3.334 casos.

Durant la primera setmana d'estudi; setmana 51 (14/12/20 - 20/12/20) es van notificar 9 casos, mentre que a l'última setmana d'estudi; setmana 19 (10/05/21 - 16/05/21) s'han notificat 584 casos.

Les dades de la setmana 19 són provisionals, atès que hi ha centres que ho notifiquen amb retard (figura 3).

Figura 3. Nombre de casos de noves variants per setmanes epidemiològiques i nombre de centres declarants. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

De les 32.672 mostres analitzades, se n'ha realitzat la seqüenciació completa al 15,1% i la parcial a l'1,2% (taula 2).

Taula 2. Nombre de casos de noves variants per tipus de tècnica. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

TIPUS TÈCNICA	CASOS	% CASOS
Cribatge PCR	27.352	83,7%
Seqüenciació completa	4.944	15,1%
Seqüenciació parcial	376	1,2%
TOTAL	32.672	100,0%

*D'aquests 32.672 casos, 71 corresponen a un cribatge on es detecten mutacions compatibles amb la variant sud-africana o brasilera.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Segons les variants circulants destaca el 94,4% de casos de la variant britànica (UK) (taula 3).

*Taula 3. Nombre de casos per variant.
 Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.*

	VARIANT	CASOS	% CASOS
VOC	UK - B.1.1.7	30.788	94,2%
	SA - B.1.351	120	0,4%
	BR - P.1	94	0,3%
VOI	VOI i altres	1.670	5,1%
	TOTAL	32.672	100,0%

Nota: UK = variant United Kingdom, SA = variant Sud-àfrica, BR= variant Brasil.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Variants de preocupació amb més impacte en la salut pública (VOC)

La variant UK s'ha determinat principalment per cribratge de PCR (sospita) en un 88,5%, mentre que en les variants SA i BR predomina la seqüenciació completa (70,0% i 98,9%, respectivament) (taula 4). Quan s'ha trobat un patró compatible per a la variant SA s'ha fet una PCR per buscar la mutació K417N/T, la E484K o V1176F.

*Taula 4. Nombre de casos de VOC per tipus de tècnica.
 Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.*

TIPUS DE TÈCNICA	UK	% UK	SA	% SA	BR	% BR
Cribratge PCR	27.247	88,5%	34	28,3%	0	0,0%
Seqüenciació completa	3.224	10,5%	84	70,0%	93	98,9%
Seqüenciació parcial	317	1,0%	2	1,7%	1	1,1%
TOTAL	30.788	100,0%	120	100,0%	94	100,0%

UK = variant United Kingdom, SA = variant Sud-àfrica, BR= variant Brasil.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

La variant B.1.1.7 (30.788 casos) es troba a tot el territori de Catalunya, encara que, a la regió sanitària de Barcelona, és on s'observen la majoria dels casos (61,7%). Les variants B.1.351 (120 casos) i P.1 (94 casos) es concentren també a Barcelona (91,7% i 68,1%, respectivament) (taula 5).

Taula 5. Comparativa de regió sanitària per VOC.
Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

REGIÓ SANITÀRIA	VARIANT					
	UK - B.1.1.7	% UK	SA - B.1.351	% SA	BR - P.1	% BR
Alt Pirineu i Aran	529	1,7%	0	0,0%	0	0,0%
Barcelona	18.985	61,7%	110	91,7%	64	68,1%
Camp de Tarragona	709	2,3%	0	0,0%	0	0,0%
Catalunya Central	4.958	16,1%	5	4,2%	18	19,1%
Girona	1.255	4,1%	2	1,7%	10	10,6%
Lleida	3.295	10,7%	0	0,0%	0	0,0%
Terres de l'Ebre	197	0,6%	0	0,0%	0	0,0%
Fora de Catalunya	28	0,1%	1	0,8%	1	1,1%
Desconegut	832	2,7%	2	1,7%	1	1,1%
TOTAL	30.788	100,0%	120	100,0%	94	100,0%

*Altres CA (n=23); Fora d'Espanya (n=7)

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Variant B.1.1.7 (UK)

El 16 de desembre de 2020 es va detectar a Catalunya el primer cas de la nova variant del Regne Unit (UK), que pertany al llinatge B.1.1.7 (denominada VOC 202012/01). Aquesta variant s'ha estès ràpidament en nombrosos països a escala mundial, i hi ha evidències importants que presenta una major transmissibilitat.

Aquesta variant té unes 17 mutacions, de les quals 9 estan al gen S. Les que més preocupen són la **mutació N501Y**, que afecta a la regió d'unió al receptor (RBD, *receptor binding domain*); la deleció 69/90, perquè causa un canvi en la conformació de la proteïna, i la P681H (annex 1).

El 4 de febrer de 2021 es va detectar al Regne Unit que alguns aïllaments d'aquesta variant havien adquirit la **mutació E484K**. És probable que aquesta variant tingui propietats idèntiques a la B.1.1.7 sense la E484K, però pot haver un disminució en la neutralització per anticossos monoclonals i sèrums de convalescents, com s'observa en altres variants amb la mutació E484K. Aquest aspecte està en estudi.

Mitjançant PCR que inclouen la diana del gen S i/o la mutació del gen N501Y es fan cribratges per valorar la presència i evolució al territori de la variant B.1.1.7.

Durant el període d'anàlisi, s'han detectat 30.788 casos de variant B.1.1.7. No s'observen diferències importants entre la freqüència de casos d'homes i dones (taula 6).

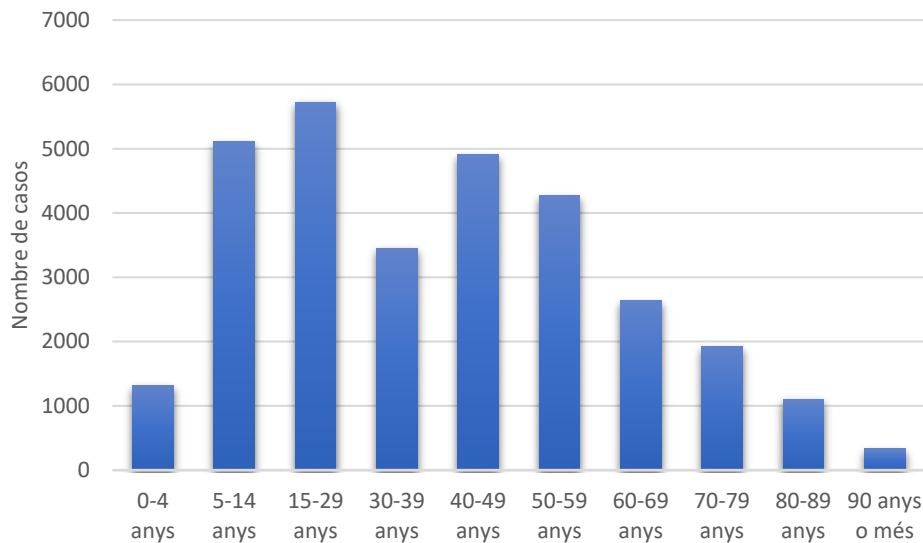
*Taula 6. Nombre de casos per la variant UK en funció del sexe.
Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.*

SEXE	CASOS	% CASOS
Dona	15.620	50,7%
Home	15.155	49,2%
Desconegut	13	0,0%
TOTAL	30.788	100,0%

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Segons els grups d'edat, destaca una major incidència de casos en el grup de 15 a 29 anys, seguit del grup de 5 a 14 anys i de 40 a 49 anys (figura 4).

*Figura 4. Nombre de casos per la variant UK en funció dels grups d'edat.
Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.*

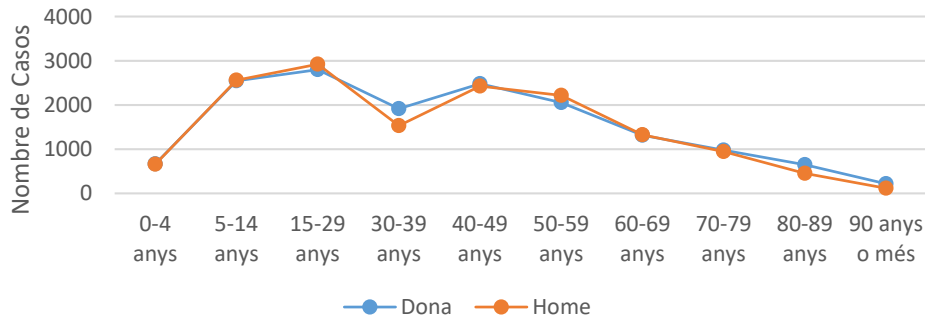

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

En funció del sexe i grup d'edat, s'observa que en els grups de 30 a 39 anys i de 80 a 89 anys la freqüència de casos és més elevada en dones que en homes, mentre que en

els grups de 15 a 29 anys i de 50 a 59 anys els homes presenten una freqüència lleugerament superior (figura 5).

Figura 5. Nombre de casos per la variant UK en funció dels grups d'edat i sexe. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

En l'anàlisi de la distribució en funció dels serveis de vigilància epidemiològica (SVE) i diferenciant entre el cribratge i la seqüenciació (parcial i completa), destaca un percentatge superior de mostres analitzades només per cribratge a tots els SVE (taula 7).

Taula 7. Nombre de casos per la variant UK en funció del SVE. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

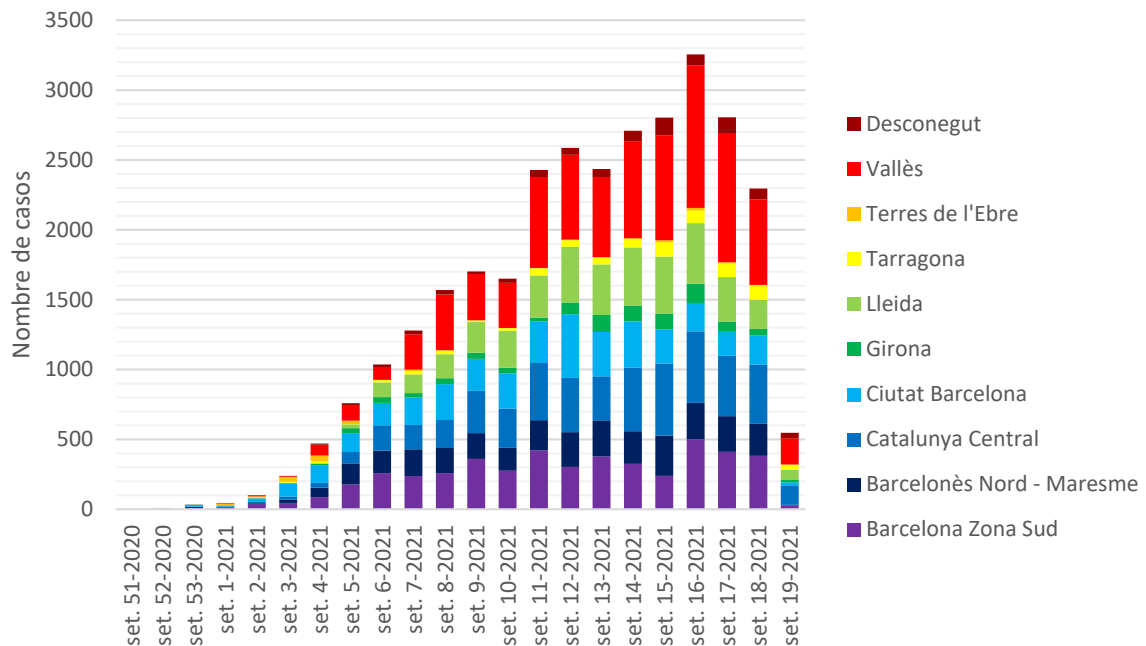
SVE	CRIBRATGE	% CRIB.	SEQÜENCIACIÓ	% SEQ.	TOTAL
Barcelona Zona Sud	4.199	88,4%	549	11,6%	4.748
Barcelonès Nord - Maresme	2.439	77,6%	703	22,4%	3.142
Catalunya Central	4.514	92,5%	366	7,5%	4.880
Barcelona Ciutat	2.779	73,8%	985	26,2%	3.764
Girona	800	82,1%	174	17,9%	974
Lleida	3.836	99,6%	15	0,4%	3.851
Tarragona	726	95,3%	36	4,7%	762
Terres de l'Ebre	170	86,3%	27	13,7%	197
Vallès	6.989	91,9%	620	8,1%	7.609
Fora de Catalunya	27	93,1%	2	6,9%	29
Desconegut	768	92,3%	64	7,7%	832
TOTAL	27.247	88,5%	3.541	11,5%	30.788

*Altres CA (n=22); fora d'Espanya (n=7).

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

En les últimes setmanes, el major nombre de casos amb variant UK es presenta principalment al Vallès (Occidental/Oriental), seguit de la Catalunya Central (figura 6).

Figura 6. Nombre de casos per la variant UK en funció del SVE Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Per comarca, la variant UK està més present al Barcelonès (21,3%), seguida pel Vallès Occidental (17,7%) i el Baix Llobregat (7,8%) (taula 8).

Taula 8. Nombre de casos per la variant UK en funció de la comarca. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig 2021

COMARCA	CASOS	% CASOS	COMARCA	CASOS	% CASOS
Alt Camp	36	0,1%	Baix Camp	517	1,7%
Alt Empordà	57	0,2%	Baix Ebre	41	0,1%
Alt Penedès	535	1,7%	Baix Empordà	85	0,3%
Alt Urgell	54	0,2%	Baix Llobregat	2.415	7,8%
Alta Ribagorça	23	0,1%	Baix Penedès	71	0,2%
Anoia	1.234	4,0%	Barcelonès	6.555	21,3%
Aran	105	0,3%	Berguedà	298	1,0%
Bages	2.231	7,2%	Cerdanya	167	0,5%

COMARCA	CASOS	% CASOS	COMARCA	CASOS	% CASOS
Conca de Barberà	22	0,1%	Ribera d'Ebre	16	0,1%
Garraf	447	1,5%	Ripollès	37	0,1%
Garrigues	125	0,4%	Segarra	68	0,2%
Garrotxa	88	0,3%	Segrià	1.952	6,3%
Gironès	145	0,5%	Selva	545	1,8%
Maresme	1.695	5,5%	Solsonès	26	0,1%
Moianès	171	0,6%	Tarragonès	110	0,4%
Montsià	130	0,4%	Terra Alta	14	0,0%
Noguera	317	1,0%	Urgell	321	1,0%
Osona	984	3,2%	Vallès Occidental	5.444	17,7%
Pallars Jussà	78	0,3%	Vallès Oriental	2.130	6,9%
Pallars Sobirà	112	0,4%	Fora de Catalunya	30	0,1%
Pla de l'Estany	24	0,1%	Desconegut	833	2,7%
Pla d'Urgell	496	1,6%	TOTAL	30.788	100,0%
Priorat	4	0,0%			

* Altres CA (n=22); fora d'Espanya (n=7).

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Variant B.1.351 (Sud-àfrica)

El 18 de desembre de 2020, el Departament de Salut de Sud-àfrica va anunciar la detecció d'una nova variant, el llinatge B.1.351 (denominada 20H/501Y.V2). Aquesta variant es va detectar per primer cop a la província de Eastern Cape de Sud-àfrica a l'octubre de 2020.

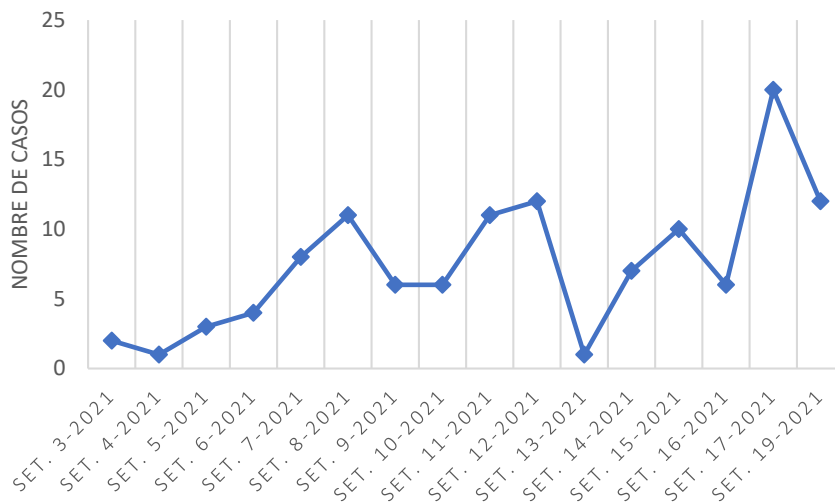
La variant B.1.351 té unes 21 mutacions, de les quals 9 estan al gen S. Comparteix algunes mutacions (com la N501Y) amb la variant britànica, però preocupa perquè, a més, té altres mutacions a la mateixa regió RBD: E484K i K417N. La mutació E484K suposa un canvi d'aminoàcid associat a un canvi de càrrega (un aminoàcid amb càrrega negativa es substitueix per un altre amb càrrega positiva) (annex 1). Això, juntament amb la mutació N501Y, pot afectar la unió del virus a la cèl·lula. Preocupa el fet que podria escapar-se de la neutralització pels anticossos.

Aquesta variant va desplaçar la resta de variants circulants a Sud-àfrica des del mes de novembre, fet que indica que podria tenir una major capacitat de transmissió.

El primer cas notificat a Catalunya enregistrat a l'SNMC va ser diagnosticat el 19 de gener del 2021.

En total s'han notificat **120 casos** d'aquesta variant, dels quals 84 (70,0%) s'han confirmat per seqüenciació completa. A la figura 7 es mostra la distribució setmanal dels casos.

Figura 7. Evolució del nombre de casos detectats per la variant SA al llarg del temps. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Segons la distribució per sexes, el 54,2% (65 casos) correspon a les dones, el 45,8% restant (55 casos) correspon als homes (taula 9).

Taula 9. Nombre de casos per la variant SA en funció del sexe. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

SEXE	CASOS	% CASOS
Dona	65	54,2%
Home	55	45,8%
TOTAL	120	100,0%

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

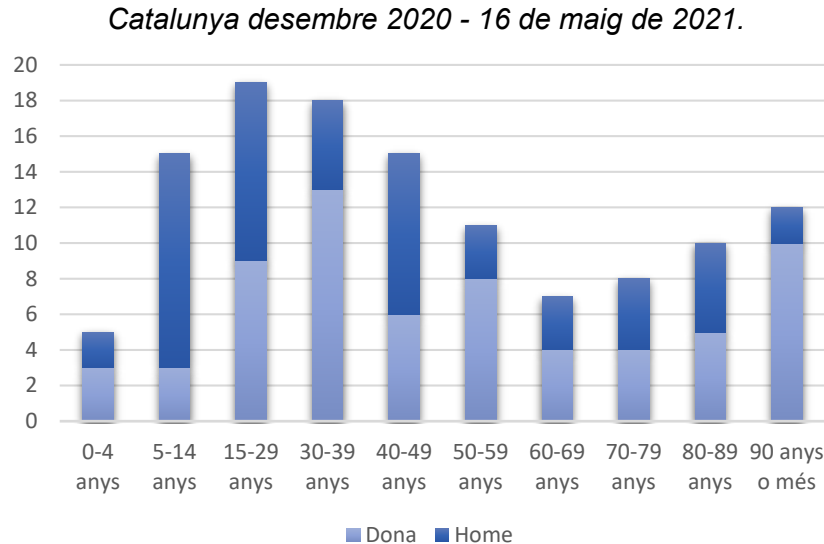
Respecte dels grups d'edat, s'han detectat casos a totes les franges d'edat, encara que els joves de 15-29 anys és el grup amb més freqüència de casos (15,8%), seguit del grup d'adults de 30-39 anys (15,0%) i dels infants de 5-14 anys juntament amb els adults de 40-49 anys (12,5%) (taula 10, figura 8).

Taula 10. Nombre de casos per la variant SA en funció dels grups d'edat. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

EDAT	CASOS	% CASOS
0-4 anys	5	4,2%
5-14 anys	15	12,5%
15-29 anys	19	15,8%
30-39 anys	18	15,0%
40-49 anys	15	12,5%
50-59 anys	11	9,2%
60-69 anys	7	5,8%
70-79 anys	8	6,7%
80-89 anys	10	8,3%
90 anys o més	12	10,0%
TOTAL	120	100,0%

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Figura 8. Nombre de casos per la variant SA en funció dels grups d'edat i sexe.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Els casos de la variant sud-africana es localitzen principalment al Vallès Occidental i Oriental, amb un 38,3%, seguit de Barcelona Zona Sud, amb un 31,7% (taula 11).

*Taula 11. Nombre de casos per la variant SA en funció del SVE.
Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.*

SVE	CASOS	% CASOS
Barcelona Zona Sud	38	31,7%
Barcelonès Nord - Maresme	3	2,5%
Catalunya Central	5	4,2%
Barcelona Ciutat	24	20,0%
Girona	1	0,8%
Vallès	46	38,3%
Fora de Catalunya	1	0,8%
Desconegut	2	1,7%
TOTAL	120	100,0%

*Altres CA (n=1)

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

*Taula 12. Nombre de casos per la variant SA en funció de la comarca.
Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.*

COMARCA	CASOS	% CASOS
Alt Penedès	2	1,7%
Bages	3	2,5%
Baix Empordà	1	0,8%
Baix Llobregat	30	25,0%
Barcelonès	29	24,2%
Garraf	1	0,8%
Maresme	3	2,5%
Osona	2	1,7%
Vallès Occidental	43	35,8%
Vallès Oriental	3	2,5%
Fora de Catalunya	1	0,8%
Desconegut	2	1,7%
TOTAL	120	100,0%

*Altres CA (n=1)

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Dels 86 casos seqüenciats, 23 casos formen part de 5 brots diferents. Altres 30 casos relacionats amb aquests brots han estat PCR positiu.

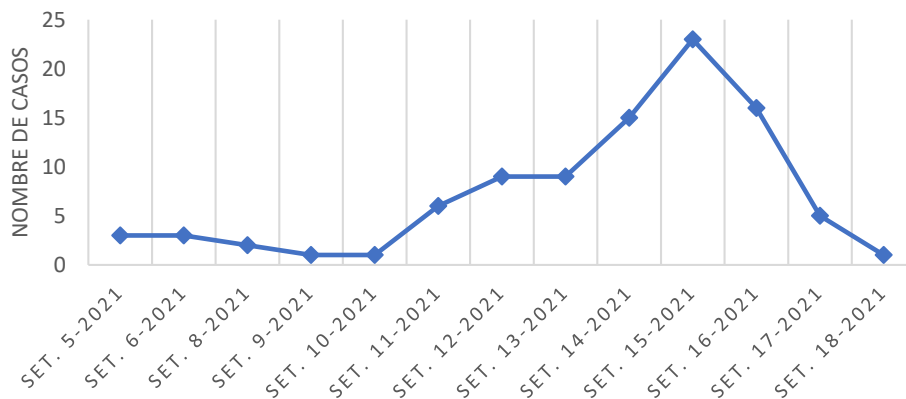
Dels 34 casos notificats per cribratge, 8 casos formen part de 4 brots diferents. Altres 12 casos relacionats amb aquests brots han estat PCR positius.

Variant P.1 (Brasil)

A principis de gener de 2021, el Japó va notificar una nova variant en quatre persones procedents de l'Amazònia brasilera. La nova variant pertany al llinatge B.1.1.28.1 i presenta unes 17 mutacions de les quals 10 són al gen S, entre les quals hi ha la mutació N501Y i la E484K i, igual que la variant sud-africana, té la mutació K417T, però amb un canvi de T (treonina), en lloc de N (asparagina, en la variant sud-africana) (annex 1).

El primer cas a Catalunya enregistrat a l'SNMC va ser del 5 de febrer del 2021. En total, s'han notificat 94 casos d'aquesta variant, tots confirmats per seqüenciació (figura 9). L'últim cas detectat per la variant BR va ser durant la setmana 18.

Figura 9. Evolució del nombre de casos detectats per la variant BR al llarg del temps. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Segons la distribució per sexes, el 48,9% (46 casos) correspon a homes, mentre que el 51,1% restant (48 casos) correspon a les dones (taula 13).

*Taula 13. Nombre de casos per la variant BR en funció del sexe.
Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.*

SEXE	CASOS	% CASOS
Dona	48	51,1%
Home	46	48,9%
TOTAL	94	100%

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

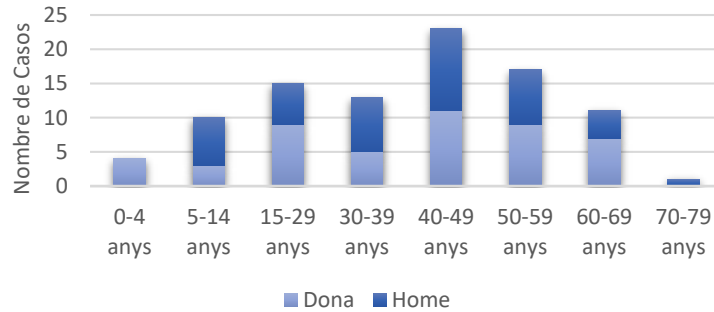
El grup d'edat amb més casos és el de 40-49 anys, que presenta 23 casos (24,5%), seguit del grup 50-59 anys amb 17 casos (18,1%) (taula 14, figura 10).

*Taula 14. Número de casos per la variant BR en funció dels grups d'edat.
Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.*

EDAT	CASOS	% CASOS
0-4 anys	4	4,3%
5-14 anys	10	10,6%
15-29 anys	15	16,0%
30-39 anys	13	13,8%
40-49 anys	23	24,5%
50-59 anys	17	18,1%
60-69 anys	11	11,7%
70-79 anys	1	1,1%
TOTAL	94	100%

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Figura 10. Nombre de casos per la variant BR en funció dels grups d'edat i sexe. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Respecte a la distribució per SVE, quasi la meitat dels casos (44,7%) han tingut lloc al Vallès (Occidental/Oriental), seguit de la Catalunya Central (19,1%) (taula 15, taula 16).

Taula 15. Nombre de casos per la variant BR en funció del SVE. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

SVE	CASOS	% CASOS
Barcelona Zona Sud	8	8,5%
Barcelonès Nord - Maresme	7	7,4%
Catalunya Central	18	19,1%
Barcelona Ciutat	8	8,5%
Girona	9	9,6%
Vallès	42	44,7%
Fora de Catalunya	1	1,1%
Desconegut	1	1,1%
TOTAL	94	100,0%

*Altres CA (n=1)

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Taula 16. Nombre de casos per la variant BR en funció de la comarca. Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.

COMARCA	CASOS	% CASOS
Anoia	7	7,4%
Bages	5	5,3%
Baix Llobregat	7	7,4%
Barcelonès	14	14,9%
Gironès	1	1,1%
Maresme	2	2,1%
Osona	6	6,4%
Selva	8	8,5%
Vallès Occidental	23	24,5%
Vallès Oriental	19	20,2%
Desconegut	1	1,1%
Fora de Catalunya	1	1,1%
TOTAL	94	100%

*Altres CA (n=1)

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

Dels 94 casos seqüenciats, 7 casos formen part de 3 brots diferents. Altres 25 casos relacionats amb aquests brots han estat PCR positiu.

Variants d'interès (VOI)

La repercussió que altres variants diferents de les anteriors mencionades puguin arribar a tenir un paper important encara es desconeix. No obstant això, és recomanable el seguiment dels casos per conèixer canvis de la situació epidemiològica.

A Catalunya, s'han detectat 89 llinatges diferents dels esmentats anteriorment (taula 17), dels quals es destaquen:

B.1.525 (Nigèria)

La variant B.1.525 no conté la mutació N501Y, que sí que és present en les variants UK, SA i BR, però conté les mutacions E484K i F888L, i la deleció 69/70.

Els primers casos es van detectar al desembre del 2020 al Regne Unit i a Nigèria, i el 15 de febrer la variant ja era predominant a Nigèria.

A Catalunya, el primer cas notificat a l'SNMC va ser diagnosticat el 25 de gener de 2021. En total, s'han notificat 42 casos d'aquesta variant, tots confirmats per seqüenciació. La franja d'edat amb més casos ha estat la de 50-59 anys (23,8%), seguit de la de 40-49 anys (21,4%). Més del 60% dels casos es localitzen a la regió sanitària de Lleida.

A la setmana 16 es va detectar un brot a Girona amb 4 casos confirmats per seqüenciació en 2 dones de 70-79 anys i 2 homes de 50-59 anys.

P.2

S'han detectat 2 casos de la variant P.2. Un cas en un home de 45 anys a Montornès del Vallès (SVE Vallès) i l'altre una nena de 10 anys del Prat de Llobregat (SVE Barcelona Zona Sud).

B.1.1.222 (Mexicana)

Actualment hi ha 5 casos d'aquesta variant detectats a Catalunya. El primer cas, que es va diagnosticar l'1 de febrer de 2021, correspon a una dona de 61 anys; els altres 4, a homes de 13, 28, 36 i 64 anys, dels quals, tres viuen a Badalona i un a Sant Adrià del Besòs (SVE Barcelonès Nord-Maresme).

B.1.427 (Californiana)

S'han detectat 4 casos d'aquesta variant a Catalunya. El 26 de febrer de 2021, 1 cas d'un nen de 10 anys, a Barcelona Ciutat, en un brot d'àmbit familiar amb 5 afectats (no es té informació de la resta de casos), i, el 9 de març de 2021, 1 altre cas, en un home de 68 anys, també a Barcelona Ciutat. El 18 de març de 2021, 1 cas en una dona de 26 anys de Castelldefels. El 8 d'abril es va diagnosticar 1 cas d'una dona de 31 anys a Girona.

B.1.617 (Índia)

Aquesta variant es va detectar per primer cop a l'Índia a l'octubre del 2020. Presenta unes 13-15 mutacions, de les quals destaquen: la mutació E484Q (a la mateixa posició que la mutació E484K (present a les variants sud-africana i brasilera) i la mutació L452R (present també a la variant californiana, la B.1.427/B.1.429).

Dins del llinatge B.1.617 hi ha tres subllinatges que tenen algunes diferències en les seves mutacions. Els subllinatges B.1.617.1 i B.1.617.3 presenten les mutacions E484Q i L452R, mentre que el B.1.617.2 no presenta la mutació E484Q. Dels tres subllinatges, el B.1.617.1 i el B.1.617.2 han experimentat una expansió important en els últims mesos, per contra, el B.1.617.3 no sembla que s'hagi expandit.

El primer cas notificat a Catalunya va ser el 16 d'abril de 2021. Actualment, hi ha 20 casos confirmats d'aquesta variant que corresponen a B.1.617.1 (2 casos) i B.1.617.2 (18 casos). El 55,0% dels casos correspon a homes. El grup d'edat amb més freqüència de casos és el de 30-39 anys (35,0%). El 50% dels casos es localitzen a la regió sanitària de Girona.

Durant la setmana 18 es va notificar un brot de B.1.617.2 a Lloret de Mar amb 7 casos confirmats per seqüenciació. Tres casos són dones (una de 7 anys i les altres dues del rang d'edat de 30-39 anys) i els 4 restants són homes (un de 5-14 anys i els altres tres de 30-39 anys).

B.1.621 (Colombiana)

La variant B.1.621 té diverses substitucions d'aminoàcids a la proteïna de l'espícula de les quals destaquen la R346K, la E484K i la N501Y.

Durant la setmana 17 es van detectar dos casos de la variant B.1.621, un nen de 7 anys i una dona de 29 anys, ambdós residents de Barcelona Ciutat, i un cas a la setmana 19, una dona de 39 anys de l'Hospitalet de Llobregat.

VOI i altres llinatges circulants

*Taula 17. VOI i altres variants circulants.
 Catalunya desembre 2020 - 16 de maig de 2021.*

LLINATGE	CASOS	% CASOS	LLINATGE	CASOS	% CASOS
A	1	0,1%	B.1.1.420	2	0,1%
A.2	1	0,1%	B.1.1.44	1	0,1%
A.21	3	0,2%	B.1.1.487	4	0,3%
A.27	9	0,6%	B.1.1.519	3	0,2%
A.3	1	0,1%	B.1.1.64	1	0,1%
B	33	2,1%	B.1.1.74	28	1,8%
B.1	113	7,4%	B.1.1.77	1	0,1%
B.1.1	11	0,7%	B.1.1.85	1	0,1%
B.1.1.116	3	0,2%	B.1.111	2	0,1%
B.1.1.122	1	0,1%	B.1.128	1	0,1%
B.1.1.126	4	0,3%	B.1.160	39	2,5%
B.1.1.143	1	0,1%	B.1.166	1	0,1%
B.1.1.15	1	0,1%	B.1.177	931	60,6%
B.1.1.152	8	0,5%	B.1.177.1	1	0,1%
B.1.1.161	2	0,1%	B.1.177.10	3	0,2%
B.1.1.222	5	0,3%	B.1.177.14	4	0,3%
B.1.1.238	1	0,1%	B.1.177.15	21	1,4%
B.1.1.242	1	0,1%	B.1.177.18	1	0,1%
B.1.1.250	5	0,3%	B.1.177.2	1	0,1%
B.1.1.26	5	0,3%	B.1.177.21	2	0,1%
B.1.1.269	8	0,5%	B.1.177.22	27	1,8%
B.1.1.28	3	0,2%	B.1.177.32	4	0,3%
B.1.1.285	5	0,3%	B.1.177.4	3	0,2%
B.1.1.29	12	0,8%	B.1.177.40	1	0,1%
B.1.1.296	1	0,1%	B.1.177.43	1	0,1%
B.1.1.313	1	0,1%	B.1.177.62	1	0,1%
B.1.1.33	1	0,1%	B.1.177.7	2	0,1%
B.1.1.348	1	0,1%	B.1.177.81	2	0,1%
B.1.1.38	3	0,2%	B.1.195	1	0,1%

LLINATGE	CASOS	% CASOS
B.1.2	2	0,1%
B.1.221	29	1,9%
B.1.221.1	1	0,1%
B.1.222	1	0,1%
B.1.235	6	0,4%
B.1.258	8	0,5%
B.1.331	1	0,1%
B.1.36	4	0,3%
B.1.36.31	1	0,1%
B.1.361	17	1,1%
B.1.378	1	0,1%
B.1.416	3	0,2%
B.1.416.1	15	1,0%
B.1.427	4	0,3%
B.1.5	5	0,3%
B.1.525	42	2,7%

LLINATGE	CASOS	% CASOS
B.1.526	1	0,1%
B.1.575	14	0,9%
B.1.575.1	8	0,5%
B.1.596	1	0,1%
B.1.617.1	2	0,1%
B.1.617.2	18	1,2%
B.1.621	3	0,2%
B.10	1	0,1%
B.1.620	1	0,1%
B.31	1	0,1%
B.40	3	0,2%
C.37	3	0,2%
N.5	1	0,1%
P.2	2	0,1%
R.1	3	0,2%
TOTAL	1.536	100,0%

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya. Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Secretaria de Salut Pública.

LABORATORIS QUE NOTIFIQUEN SEQÜENCIACIÓ I/O CRIBRATGE

SEQÜENCIACIÓ

Banc de Sang i Teixits

Hospital Clínic

Hospital Germans Trias i Pujol

Hospital Universitari de Bellvitge

Hospital Universitari Vall d'Hebron

Laboratori de Referència de Catalunya

NOTA: També notifiquen resultats de cribratge.

CRIBRATGE

Althaia (Xarxa Assistencial Universitària de Manresa)

CATLAB

Consorci del Laboratori Intercomarcal (CLI)

Hospital Sant Joan de Déu (Esplugues)

Hospital de Palamós

Hospital d'Olot Comarcal de la Garrotxa

Hospital Parc Taulí

Hospital Universitari de Girona Doctor Josep Trueta

Hospital Joan XXIII

Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida

Hospital Sant Joan de Reus

Lab. GENETICS

Laboratori ECHEVARNE

Laboratori MDB

SYNLAB (Diagnósticos Globales, SA)

Teletest

NOTA: Aquests laboratoris poden canviar depenent de les capacitats i les tècniques que utilitzin al seu centre.

ANNEX 1: MUTACIONS I CARACTERÍSTIQUES DE CADA VARIANT DEL CORONAVIRUS SARS-COV-2

Principals variants d'interès per a la salut pública (VOC)

VARIANT	MUTACIONS MÉS RELLEVANTS	IMPACTE POTENCIAL PER A LA SALUT PÚBLICA	DISPERSIÓ GEOGRÀFICA
B.1.1.7 (UK)	N501Y, del 69-70, P681H, Y144 del, A540D	Augment de la transmissibilitat. Possible increment de la letalitat. Escàs efecte sobre la immunitat. Lleugera reducció de l'efectivitat vacunal.	Predominant al Regne Unit, Irlanda, Israel i ràpida progressió a altres països (especialment europeus).
B.1.351 (501.V2) (Sud-àfrica)	N501Y, E484K, K417N, L18F, A701V, del ORF1b	Probable augment de la transmissibilitat. Reducció de la neutralització de sèrums mono i policlonals. Reducció de l'efectivitat vacunal entre moderada i alta.	Sud-àfrica, Zàmbia, Botswana i altres països del sud d'Àfrica; casos en nombrosos països europeus. Important presència al Tirol (Àustria).
P.1 (Brasil)	S: N501Y, E484K, K417T, del ORF1b	Transmissibilitat i escapament a la resposta immunitària en estudi. Reducció de títols d'anticossos neutralitzats en sèrums vacunats.	Regió de Manaus (Brasil). Casos en altres països, la majoria amb vincle amb el Brasil.

Altres variants d'interès (VOI)

VARIANT	MUTACIONS MÉS RELLEVANTS	IMPACTE POTENCIAL PER A LA SALUT PÚBLICA	DISPERSIÓ GEOGRÀFICA
P.2	E484K	Mutacions compatibles amb la reducció de la capacitat de neutralització.	Brasil (Rio de Janeiro). Casos aïllats en altres països, relacionats amb viatges.
B.1.525	E484K, F888L, del 69-70, Q677H	Mutacions compatibles amb la reducció de la capacitat de neutralització.	Dinamarca, Regne Unit, Països Baixos, Noruega, EUA, Canadà. Relacionats amb Nigèria.
B.1.427/B.1.429	L425R, S13I, W152C	Mutacions compatibles amb l'augment de la transmissió.	Augment al novembre-desembre a Califòrnia.
B.1.526	E484K, A701V D253G	Mutacions compatibles amb la reducció de la capacitat de neutralització.	Ràpida expansió en l'àrea metropolitana de Nova York.
C.16	L425R	Mutacions compatibles amb la reducció de la capacitat de neutralització.	Expansió geogràfica a Portugal des del novembre.

VARIANT	MUTACIONS MÉS RELLEVANTS	IMPACTE POTENCIAL PER A LA SALUT PÚBLICA	DISPERSIÓ GEOGRÀFICA
A.23.1	F157L, V367F, Q613H, P681R	Mutacions compatibles amb l'augment de la transmissió.	Detectada recentment al Regne Unit. Escassos casos en altres països.
B.1.1.7 amb E484K	Similar a B.1.1.7 i E484K	Similar a B.1.1.7 i possible major escapament a la resposta immunitària.	23 casos a Anglaterra, 1 cas als Països Baixos.
B.1.617	L452R, P618R, +/- E484Q	Mutacions compatibles amb possible escapament a la immunitat i amb moderat augment de la transmissibilitat	Recent expansió a la Índia coincidint amb un augment de la incidència. La majoria dels casos detectats en altres països, són importats.
B.1.621	R346K, E484K, N501Y	Mutacions compatibles amb augmento de la transmissibilitat i escapament a la resposta immunitària a variants prèvies	La major part de les seqüències provenen de Colòmbia.

Taula basada en la: [Actualización de la situación epidemiológica de las variantes de SARS-CoV-2 de importancia en salud pública en España](#). Data: 4 de maig de 2021.

Elaboració: Pilar Ciruela, Aurora Sabrià, Cèlia Serrano, Carolina Ferrer, Sergi Mendoza, Jacobo Mendioroz.

Agraïments: Xarxa del Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya (SNMC) i Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya (XVEC).

Font: Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya i TAGA-COVID-19 Servei de Prevenció i Control de Malalties Emergents.

Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública.